

Alkestida

Euripid

preveo Neven Jovanović

Euripid, *Alkestida*

Dramatis personae

Apolon

Smrt

Kor

Alkestidina sluškinja

Alkestida

Admet

Alkestidin sin

Heraklo

Feret

Sluga

Scena

Pred Admetovom palačom u Tesaliji.

Alkestida

- APOLON O Admetovi dvori, gdje sam ono ja
 crnog kruha kusao, ispod božjeg standarda!
 Svemu tom je Zeus kriv, jer mi je ubio sina,
 iscjelitelja, Asklepija. Njega je spržila Zeusova munjina;
 na to sam ja, za odmazdu, maknuo par ćaćinih dilera 5
 oružja — one Kiklope — pa me stari
 za kaznu bacio da služim kod smrtnika.
 U ovu sam došao zemlju, domaćinu krave sam pasao,
 i ovu kuću štitio do današnjeg dana.
 Jer tu bogobojažnog čovjeka nađoh 10
 (a bogobojažnost ja izuzetno poštujem):
 to je taj Admet, Feretov sin. Pa sam mu sredio i da ne umre —
 uspio smekšati nadležne božice, i složile su se cure
 da se Admet oslobodi dospjele obveze
 ako u donji sektor drugog doveze. 15
 E, al' je Admet prošao cijeli popis svoje ekipe,
 i staroga oca i mater koja ga rodi,
 a nikoga nije našao tko bi
 umjesto njega htio umrijeti, leći u crni grob;
 nikoga — osim žene si. Sada u kući ona, žena, leži na njegovim
 rukama, 20
 duša joj vrišti u mukama, jer evo datuma
 kad joj je smrt zakazana, kad će život ostaviti.
 A ja, da bih ostao čist od onoga što će se zbiti
 unutra, napuštam sada najdraži lokalitet.
 Evo ga — već stiže gospodin Smrt, povjerenik za mortalitet, 25
 dolazi stranku otpratiti dolje u Hadovu jamu.
 Točan u dlaku — zna on dobro kad je Alkestida na programu.
- SMRT Oho-ho!
 Otkud vi u sektoru?
 Što se zadržavate, 30
 Apolone Febe, tu?

	Zar opet omalovažavate ingerencije donjih službi? Nije li dovoljan presedan bilo Admetovo izuzeće, odjel sudbine grubo izmanipuliran? Zar se sada, je li, okreće vaša oružana sila i u obranu predmetne žene koja je sama odlučila provesti značajne izmjene u planu umiranja supruga?	35
APOLON	Ne brini. Ja sam legalist i racionalist.	
SMRT	Što će vam onda luk i strijela, ako poštujete pravo?	
APOLON	Oni su moja prirodna obilježja.	45
SMRT	Bojim se, kao i ovoj kući protupravna zaštita.	
APOLON	Što ću? Muku prijatelja teško prihvaćam.	
SMRT	Pa ćete ometati i alternativni program?	
APOLON	Ni prvi put nisam za silom posegnuo.	
SMRT	Otkud onda Admet ovdje, a nije preminuo?	50
APOLON	To ima zahvaliti bračnoj družici, po koju si došao sada.	
SMRT	I koju će preuzeti podzemna referada.	
APOLON	Uzmi je, idi. Ali možda bih te mogao nagovoriti. . .	
SMRT	Treba još nekoga maknuti? Pa to je u okviru mojih ovlasti!	
APOLON	Ne, nego da nekome daš neku malu odgodu.	55
SMRT	Mhm, sad shvaćam vašu ideju i namjeru.	
APOLON	Bi li se našao način da Alkestida dočeka starost?	
SMRT	Nažalost ne. U obzir uzmite da i ja imam svoj ponos.	
APOLON	Pa što je u igri osim jedne pišljive duše?	
SMRT	Više se dobije bodova kada mladi popuše.	60
APOLON	Ako umre u visokoj dobi, sahrana bit će bogatija.	
SMRT	U korist imućnih, Apolone, pravite nacrt zakona.	
APOLON	Opa! Potajno si još i filozof?	
SMRT	Tko ima čime, odmah bi si kupio visoku dob.	
APOLON	Znači, po tebi, ne treba učiniti meni taj ustupak?	65
SMRT	Nipošto. Znae kako ide postupak.	
APOLON	Mrziti ljude. Trpjeti mržnju bogova.	
SMRT	Ne može se imati baš <i>sve</i> što ne treba.	
APOLON	Pazi, neće to proći, mada tvrd si orah. U dom će Feretov doći netko poseban,	70

	čovjek kog je Euristej poslao po konje i kočiju iz Trakije, zemlje snježnih gora; taj će čovjek kod Admeta biti lijepo dočekan pa će zato tebi silom Alkestidu oteti. I neće ti zato nitko ništa ostati dužan, a morat ćeš dati — i znati da si mojoj crnoj listi.	75
SMRT	Mnogo riječi, malo efekta; pokreće se, dakle, transfer u područja pakla. Krećem pacijentici; ovim mačem za Had ću je krstiti — svetim vlasništvom bogova podzemlja postaje svak s čijim pramenom kose moj mač ostvari kontakt.	80
KOR	Kakav je to pred palačom muk? Zašto šute Admetovi dvori? — Ajme, nikoga našeg blizu da nam dojaviti treba li plakati za kraljicom, ili još živi, ili još diše Pelijeva kći, Alkestida; ako biste mene pitali, od sviju žena svojemu mužu najbolja. — Čuje li tko jauk, čupanje kose, plač — neki od znakova da je <i>finito</i> ? — Ma vero, čak ni od osiguranja nikoga nema na porti. Kad bi se bar ukazao ti, blažitelj zla, Apolone, Doktore naš! Ozbiljno, ne bi bilo tako tiho da je više nema. Mrtva je. U svakom slučaju, mrtvac još nije vani. Otkud to? Ne bih se kladio. Hrabra hipoteza! — Kako bi mogao Admet šutke sahraniti takovu ženu? — Pred vratima ne vidim vodice svete, kako je red uz vrata umrlih. — Nema ni kose na do vratku rezane u znak žalosti	85 90 95 100 105

- zbog smrtnog slučaja — niti
 busanja u prsa narikača. 110
 — Pa ipak, danas taj je dan.
 — Što mi to pričaš?
 — ... kad ona ima pod zemlju otić.
 — U srce diraš, u dušu diraš!
 — Kad gasnu dobri ljudi, 115
 plakati mora svatko
 iskreno dobronamjeran.
 Nažalost nema se kamo
 poslati brodovlje, misiju,
 niti u Likiju, niti u pustinjски Amonov hram, 120
 moliti milost za nesretnu dušu;
 bliži se kruta smrt,
 i nemam oltara na kojem bih mogo
 intervenirati žrtvom.
 O, kad bi još sunca i mjeseca 125
 Apolonov gledao sin,
 kad bi došao iz dvorana tame,
 kad bi napustio podzemni svijet!
 Asklepije umrle u život vraćаше
 prije no božanska vatra ga ubi 130
 udarom munje.
 Ovako — kakve još gajiti nade
 što se kraljičina života tiče?
 Vlasti su već poduzele sve —
 svim bogovima na svim oltarima 135
 krvave žrtve se puše,
 a nevolji nikakva lijeka.
 O! Evo iz kuće nekog od osoblja;
 oblivena suzama. Kakvu će izjavu dati?
 Tuga i šok posve su shvatljivi 140
 ako je došlo do najgoreg —
 živi l' još ona
 ili je skončala, rad bismo znati.
- SLUŠKINJA Koliko živom, toliko i mrtvom slobodni ste je zvati.
 KOR Kako je moguće biti i na životu i u smrti? 145
 SLUŠKINJA Ona odlazi. Ona se od tijela dijeli.
 KOR Strahota! Kakav gubitak — za kakvoga muža!

- SLUŠKINJA Gospodin još ne zna — znat će kad svršeno bude.
- KOR Nema nikakve šanse da joj se život spasi?
- SLUŠKINJA Zadani termin je gasi. 150
- KOR A onda... je l' organizirano sve što će trebati?
- SLUŠKINJA Već je pripravna sprema u kojoj će je sahraniti.
- KOR I neka zna da umire slavno,
najbolja od svih žena pod velikim suncem.
- SLUŠKINJA Pa što nego najbolja? Tko bi riječ rekao? 155
Tko bi je ičim nadmašio? Kojim bi većim
činom pokazala žena da štuje čovjeka svoga,
nego da za njega umre?
A o tome, dašto, čitava zemlja znade;
no dah bi im stao da čuju što se još tamo zbililo. 160
Nakon jasne potvrde da onaj je stigao dan,
Alkestida riječnom je vodom umila bijelu put,
iz cedrove škrinje izvukla gala
toaletu, stavila prikladnu šminku,
stala pred oltar božice ognjišta, Hestije naše, 165
pa se ovako pomolila:
“Gospo, pod zemlju odlazim; evo, zadnji
od zadnjih puta pred tobom klečim, moleći:
čuvaj siročiće moje — i udijeli sinku
dobru družicu, a kćerkici pravoga muža. 170
Nek ih ne sustigne kraj prije vremena
(kako pogibam ja, koja ih rodih), ne — nek blagoslovljeno
prožive život lijep u zavičaju svome.”
Pa oltare, koliko ih ima u Admeta dvorima,
obiđe, ovjenča, molitvu reče pred svima, 175
trgajući lišće s grančica mirte,
bez plača, bez jecaja — nadolazeće zlo
njezinu prekrasnu put ni da bi taklo.
A kad stade u spavaćoj sobi,
nad posteljom suzu pusti, 180
i ovako progovori:
“Oj krevete, svoje djevičanstvo
tu sam dala ovome muškarcu
prije kojeg u smrt idem — ostaj
zdravo! Dušmanin mi nisi, jer 185
ubio si samo mene; ne želeći izdat tebe

- i supruga svoga, umirem. Drugoj
 ti ćeš pripasti; ne vjernijoj,
 ali možda sretnijoj.”
- Naprijed se baci, čitav krevet ljubi, 190
 natopi bujicom što na oči navre.
 I kada se nasitila suza, ode
 oborene glave, okrene krevetu leđa,
 da će iz spavaće izać, i opet, i opet,
 i opet se vrati, i opet se baci 195
 na postelju natrag.
- A djeca su, vukući mater za haljinu,
 plakala; a ona ih na ruke dizala,
 mazila jedno, mazila drugo, smrti na pragu.
 I svi smo u kući plakali 200
 žaleći gospođu; ona je svakome
 pružila ruku, i svatko je za nju
 bio dovoljno važan
 da mu se obrati, da pozdrav primi.
 Takvo je tužno stanje u Admetovoj kući. 205
 Ljudi, da je on umro, ne bi ga bilo, i gotovo;
 ovako — sad kad se izvuko —
 tolika bol — nikad je neće zaboravit.
- KOR Jasno da očajava Admet sred zala
 sada kad ostati mora bez uzorite svoje. 210
- SLUŠKINJA Za suprugom plače, ne pušta dragu iz ruku,
 moli je da ga ne napusti.
 Nemoguće traži — jer ona je gotova, rak je izjeda,
 sva se pustila, tek je teret na njegovim rukama.
 Pa ipak — ma kako slabo — još uvijek diše, 215
 još uvijek bi htjela vidjeti sunčevo svjetlo,
 jer nikada više, jer sada po posljednji
 put gleda sunčeve zrake i sunčev krug.¹
 Nego, odoh ja — najavit ću da ste tu.
 Nisu svi toliko skloni vladaru 220
 da ostanu uza nj i u zlu —
 a vi ste prijatelj stari mojoj gospodi.
 KOR — Hojla, Zeuse, kako, gdje

¹Ovaj i prethodni stih isključeni su iz kritičkog izdanja

put iz krize može se
otvorit, obrat sudbe zle 225
koja nam vladare čeka?
— Oj-joj-joj
izlazi l' tko? Da li da već režem
kosu, i crnine haljine
da odijevam na sebe? 230
— Strašno je to, prijatelji, strašno; ali ipak
bogovima molimo se;
u bogova najveća je sila.
— Gospodine Apolone, naš iscjelitelju,
nađi nekog lijeka Admetu. 235
— Sačuvaj ga, sačuvaj, kao što si prije
našao rješenje; daj i sad
ti od smrti izbavi,
krvožedno podzemlje zaustavi.
— Jao, jao 240
Oj, Feretov sine,
što te snađe, odnijelo ti dragu!
— Ajme meni,
ovo je da žile režeš,
omču oko vrata vežeš, 245
da se tako nebu približiš.
— Nećeš milu, nego najmiliju
suprugu na samrti
danas morat gledati.
— Evo, evo! 250
Već iz kuće idu on i ona.
— Kriči, ridaj, domovino
Fera, jer tu silnu ženu
mori bolest nasmrt,
vuče je pod zemlju, 255
do Hadova svijeta.
— Nikad više neću reći da je brak veselja izvor;
nije, nego žalosti;
vidio sam ono prije,
a sad gledam kraljev udes 260
— gubi takvu ženu,
sve će vrijeme nakon toga

- živjet život bez života.
- ALKESTIDA Sunce — dane — nebo — oblaci što jurite.
- ADMET Vidi tebe, vidi mene, 265
dvoje unesrećenih,
ništa nismo bogovima nažao učinili
da te zato snađe smrt.
- ALKESTIDA Zemljo — kućo — djetinjstvo — zavičaju moj.
- ADMET Uspravi se, žalosna, nemoj klonuti; 270
velesile božanske za milost valja moliti.
- ALKESTIDA Vidim vesla — vidim čamac —
močvaru — u čamcu njega —
Haront drži čaklju — već me zove.
“No, ide li se? Hajde; tebe čekam.” 275
Tako on me tjera.
- ADMET Jao mene! Gorku si mi plovidbu
opisala. Užas, kako patimo!
- ALKESTIDA Tjera me, tjera, netko me tjera
(zar ne vidiš?) u mrtve dvore;
pod obrvom mrkloga sjaja 280
sijeva pogled Hada.
Što mi radiš? Pusti — kakvim putem
polazim, nesretna.
- ADMET Bližnji žale te, a od svih ja najviše,
uz djecu što sa mnom ovu patnju dijele.
- ALKESTIDA Pustite me, pustite više, 285
spustite, noge ne držite.
Blizu je Had, i mrak
oči ispunja.
Djeco, djeco, nema više,
nema više vaše mame; 290
zbogom, djeco, zdravi bili,
bijelog dana gledali.
- ADMET Aj! Ove riječi teško slušat,
gore za me i od smrti,
bogova ti, ne odlazi, 295
dječice ti, siročadi,
ustaj, hrabro —
ako umreš mene više neće biti,
u tebi je meni sasvim i biti i ne biti;

ti si meni sve na svijetu. 300

ALKESTIDA Admete, vidiš kako je sa mnom,
 hoću ti reći prije no umrem što želim.
 Tebi za ljubav, dajući tvome životu
 prednost nad svojom dušom, umirem —
 po svojoj volji — za tebe; 305
 za sljedećeg muža mogla sam imati koga god htjela,
 mogla sam poći u kuću obdarenu vlašću.
 Al nisam htjela život bez tebe,
 s djecom bez oca, i nije mi bilo žao
 mladosti — mada sam imala u čem uživati. 310
 Da, napustili su te otac i majka,
 a pošteno bi im bilo umrijeti — život su prošli —
 pošteno spasiti sina i junački zginut;
 ti si im jedini bio, a nemaju više šanse —
 ako li umreš — dobiti drugog. 315
 Tako bismo nas dvoje proživjeli ostalo vrijeme
 i ne bi plakao sam, bez žene,
 ne bi siročad podizati morao. Ali bit će
 da je to netko od bogova tako uredio.
 Neka. Sad ti meni zauzvrat nešto obećaj. 320
 To što ću moliti nije jednako vrijedno
 (što može biti od života draže?)
 ali je pravedno. I sam ćeš priznati. Ovu
 djecu ljubiš ne manje od mene, normalno.
 Nek oni ostanu gospodari mojega doma, 325
 nemoj se više ženiti, djeci maćehu dovoditi,
 od mene goru, da iz zavisti diže ruku
 na tvoju i moju djecu.
 Nemoj, molim te, takav biti;
 djeci iz prošloga braka 330
 maćeha je dušmanin, nimalo blaža od zmije.
 Muško će dijete, dakako, zaštitu naći u ocu,
 njemu se može obratiti, otac razgovara s njim —²
 a ti, rođena moja, kakva te čeka mladost?
 Kakvom će majkom pokazat se očeva družica? 335
 Mogla bi ti klevetom najbolju priliku

²Stih isključen iz kritičkog izdanja.

za udaju upropastiti!
Neće te majka udavati,
niti pri porodu hrabriti,
milena, tamo gdje nikoga nema 340
tko bi to mogao kao majka.
Čeka me smrt, i to ne sutra, ni preksutra —
ovoga časa odlazim k onima kojih više nema.
Budite zdravi, budite sretni; dragi, ti ćeš se
moći dičiti najboljom ženom — vi, djeco, 345
da vas je takva rodila mati.

KOR Samo hrabro; u ime Admetovo ne bojim se reći:
tako će biti, ako je pri zdravoj pameti.

ADMET Bit će to, bit će, ne boj se; i za života
bila si jedina moja, pa ćeš i po smrti biti, 350
nijedna udavača tesalska neće na tvojemu mjestu
čovjeka ovoga mužem nazivati.
Nema je tako ugledne rodom
ni tako prekrasna lika.
Dosta su djeca; molim da u njima 355
sreću mi bogovi daju; za tebe nisu mi dali.
Za tobom bit ću u žalosti — ne godinu dana,
nego dok bude moj trajao vijek, najdraža;
mrzit ću onu koja me rodi, neprijatelj
bit ću svom ocu. Oni su moji tek riječju, ne djelom. 360
Ti si za mene dala najmilije svoje
i spasila me. O, vrištati, vrištati moram
gubeći takovu ljubav.
Ukidam parade, bankete, domjenke,
modu i glazbu koje su našu ispunjale kuću. 365
Nikada više dotaknuti neću gitaru,
niti razgaliti dušu pjesmom uz libijske zurle.
Ti si iz moga života odnijela radost.
Umjetnička kiparska ruka tvoj lik, oblikovan vjerno
u postelju našu će smjestit; 370
na nju ću lijegati, ruke ovijati,
ime ti milo zazivati, sve se pretvarati
da u naručju imam onu koju nemam;
ledena naslada to je, znam, ali ipak
može ublažiti tjeskobu života. U snove 375

- ako mi dođeš, razveselit ćeš me; slatko je
svoje najdraže vidjeti, makar i noću,
koliko traje da traje.
I kada bih imao Orfejev glas, njegove note,
da mogu Demetru gospu i njezina muža 380
pjesmom očarati, tebe iz Hada izvući,
dolje bih otišo, ne bi me zadržo
Plutonov pas, ni Haront, prijevoznik duša;
gore na svjetlo dana tebe bih vratio živu.
Ovako — tamo me čekaj, čim umrem, 385
i kuću pripremi, da zajedno budemo tamo.
U isti lijes od libanskog cedra, izdat ću nalog,
neka i mene stave, neka mi polože tijelo
tik do tvog tijela, da ne bih, jednom kad umrem,
odijeljen bio od tebe, jedine meni vjerne. 390
- KOR Dakako, dakako. Zajedno s tobom, kao drug s drugom,
patnju ću ponijet i ja; ona je toga vrijedna.
- ALKESTIDA Djeco, sami ste čuli — tata kaže
da drugu ženiti nikad neće
nakon mene, da me uvrijediti neće. 395
- ADMET Potvrđujem opet i tako će biti.
- ALKESTIDA Ako je tako, primi ovu djecu iz moje ruke.
- ADMET Primam ih, iz drage ruke dragi dar.
- ALKESTIDA Ti sada umjesto mene budi njihova majka.
- ADMET Mora tako biti, kad bez tebe ostat će oni. 400
- ALKESTIDA O, djeco — sad kad bih trebala živjeti, odlazim.
- ADMET Ajme, što ću sada, bez tebe sâm?
- ALKESTIDA Vrijeme će pomoći; onaj tko umre je ništa.
- ADMET Uzmi me sa sobom, kunem te bogom, uzmi me sa sobom dolje!
- ALKESTIDA Dosta je to što za tebe umirem. 405
- ADMET O, božanska silo — kakvu mi uzimaš ženu!
- ALKESTIDA Oči su teške i dolazi mrak.
- ADMET Gotov sam ako me ostaviš, najdraža.
- ALKESTIDA “Nikakva” reci, jer više me nema.
- ADMET Podigni oči, ne ostavljaj djece svoje! 410
- ALKESTIDA Nije to od moje volje. Djeco, ostajte zbogom.
- ADMET Pogledaj ih, pogledaj!
- ALKESTIDA Mene više nema.
- ADMET Što to činiš? Napuštaš nas?

- ALKESTIDA Zbogom. 415
- ADMET Ljudi — svisnut ću!
- KOR Otišla je. Admetove žene više nema.
- ALKESTIDIN SIN Jao, jao — ode dolje mamica,
nema više nje,
tata, nema ovdje gore, 420
ostavila mene živa,
siročetom učinila, jadna mama,
vidi, vidi, oči sklopila,
ruke su joj pale!
Mama, slušaj, mama, čuj me, molim te, 425
ja sam, mama, ja te
zovem — tebi usta ljubim,
tvoja ptičica!
- ADMET Ne sluša te, ne vidi te — tolika je nesreća
snašla mene i vas dvoje. 430
- ALKESTIDIN SIN Rano, rano, tata, ostah
ja bez drage mame sam; o,
strašno mi se dogodilo,
strašno tebi, skupa sa mnom jadna sekice!
Poštovani oče moj, 435
uzalud si, uzalud se ženio,
nisi starost s njome dočekao;
umrla je prije; otišla si,
mama, obitelj je propala.
- KOR Admete, moraš izdržati ovo; ni prvi ni zadnji od ljudi
nisi što izgubiše vrlu ženu; sjeti se, 440
umrijeti nam je svima.
- ADMET Svjestan sam, znaš, i nije naprasno
lupilo to, ovo zlo; spoznanje o tome muči me odavna.
I što? Naložit ću sprovod zemnih ostataka. 445
Budite uz mene, ostanite, uzvratite
tužaljkom crnom nemilosrdnom bogu.
A svim Tesalcima kojima vladam
poručujem da se uključe
u žalovanje za pokojnicom 450
režući kose, crne navlačeći nošnje;
vi koji vozite jaka kola, sedlate vrance,
konjima sijecite britvom grivu na vratu.

Neka u gradu ne bude frulâ, ni svirke
gitara, sve dok ne prođe dvanaest luna. 455
Nikada nikog pokopati neću dražeg
ni meni boljeg od umrle; svaku je moju
počast zavrijedila — jedina htijući
umjesto mene umrijeti.

KOR Alkestido, Pelijeva kćeri, 460
zdrava bila meni
u Hadovim dvorima
u stanu bez sunaca.
Neka znaju crnokosi
Had i peljar smrtovođa 465
naj i naj da bolju ženu
kroz močvaru Aheronta
prevezo je sad u barki
dvoveslarki.
Službenici umjetnosti 470
mnogo pjevat će o tebi
i uz sedam struna tambu-
ru i odom bez radosti
tamo u Sparti, kad mjeseca
Karneja krug godišnji 475
još jednom se ustavi,
kada tijekom cijele noći
blijeda luna nebom plovi.
Pjevat će u velegradu,
u sjaju Atene; 480
takvu svojom smrću sagu
podala bi svakom bardu.
Kad bi mene pitali
htio bih te dovesti
gore, van iz mrkog Hada
preko vode Kokitove 485
veslom koje crnu vodu siječe.
Ti si, ti si jedina, draga među ženama,
dala život vlastiti,
dala da bi muža spasla,
zauzela međ sjenama mjesto njegovo. 490
Laka zemlja na te pala, gospo. Ali

	stupi li on u brak novi, past će na njegov i dječice ce ti silan gnjev.	
	Mati nije htjela pod ledinu za sina, niti otac stari; koga su rodili, nisu spasili, bijedni kukavci sjedokosi.	495
	Ti u jeku mladosti za muža si mlada mrla. Da bar mene dopadne ljubav partnerska takve družice; to je premija rijetka životna.	500
	Usto samo treba još da bez silnog bola vijek protekne naš.	505
HERAKLO	Dobri ljudi, stanovništvo lokalno, jesam li to Admetov dvor pogodio?	510
KOR	U dvorima ovima, štovani Heraklo, Feretov živi sin; al vi recite, koja vas sila u tesalsku dovodi zemlju, u tvrđi grad Feru zašto dohodite?	
HERAKLO	Po jednome poslu za Euristeja.	515
KOR	A kamo se putuje? Na kojoj misiji?	
HERAKLO	Za četir konja i za kola Diomeda Tračanina.	
KOR	Huj! Pa kako? Zar ne znate tko je taj?	
HERAKLO	A-a. Nisam tamo nikad bio.	
KOR	Te konje nije moguće bez kreševa dobiti.	520
HERAKLO	Bio je to poso koji nisam mogo odbiti.	
KOR	Ubit ćete pa se vratit — ili ondje leš ostati.	
HERAKLO	Princip mi je poznat. Ne bi bilo prvi put.	
KOR	Pobijedite li, što će vam to?	
HERAKLO	Konje vodim po narudžbi u grad Tirint.	525
KOR	Nije lako gurnut žvale u te gubice.	
HERAKLO	Glavno da ne bljuju vatru.	
KOR	Ali kolju ujedima brzim poput munja.	
HERAKLO	Da? To rade divlje zvijeri, a ne konji.	
KOR	Vidjet ćeš im jaslje krvlju zablacene.	530

HERAKLO Kakav li je to psihopat njihov gazda?
 KOR Sin Aresov i nosilac zlatnog tračkog koplja.
 HERAKLO Eto ti! Još jedan šamar mog demona
 (surov je i uvijek mora glavom kroz zid) — 535
 protiv svakog sina boga rata moram se boriti!
 Likaon prvo, za njim Kikno, evo ga sada
 treći okršaj, s tim konjima i njihovim gazdom.
 Al' još se nije taj rodio tko će sina Alkmenina
 vidjeti kako drhti ispred tuđeg mača.
 KOR Heraklo! Evo vladara ove zemlje lično — 540
 Izlazi Admet iz palače svoje.
 ADMET Pozdravljam vas, dijete Zeusa, Pelejeva krvi.
 HERAKLO Zdravo, Admet, šefe Tesalije.
 ADMET E, da... Ali znam da to vi u najboljoj namjeri.
 HERAKLO Zašto u toj žalosnoj crnini? 545
 ADMET Moram danas jednoga sahraniti mrtvaca.
 HERAKLO Bože ne daj nesreću tvojim klincima!
 ADMET Dobro su i doma su djeca koju rodih ja.
 HERAKLO Starom ocu i vrijeme je bilo, ako ga je strefilo.
 ADMET I on je živ i mati moja, dragi Heraklo. 550
 HERAKLO Nije valjda tvoja Alkestida?
 ADMET Dvije strane ima ono što bih o njoj reći mogo.
 HERAKLO Čekaj — jel je živa? Jel se nešto desilo?
 ADMET Jest i nije, jest i nije, to me boli.
 HERAKLO Ne razumim bože tebe; bez veze mi pričaš. 555
 ADMET Ne znaš sudbu koja joj je dosuđena bila?
 HERAKLO Znam — za tebe pokorno je umrijeti pristala.
 ADMET Kako onda da je živa, ako na to pristala je?
 HERAKLO A-a, ne plač žene unaprijed, čuvaj to za poslije.
 ADMET Mrtav je tko mora mrijeti, tko je umro — toga nema. 560
 HERAKLO Nije isto bit i ne bit!
 ADMET Tako vi, Heraklo dragi; ja drugačije.
 HERAKLO I što, jelte, onda plačeš? Tko ti je od tvojih umro?
 ADMET Žensko. Baš smo na toj temi.
 HERAKLO Šta, rodica? Tvoja krv? 565
 ADMET Rod mi nije; ukućanin je na drugi način.
 HERAKLO Otkud onda kod tebe je umrla?
 ADMET Otac joj je preminuo, tu je bila ko sirota.
 HERAKLO O joj joj.

- Da te barem, Admete, nisam zateko u tuzi... 570
- ADMET Što na umu imate takve riječi govoreći?
- HERAKLO Moram sada drugome u goste.
- ADMET Ni u kojem slučaju! Ne snašlo nas takvo zlo!
- HERAKLO U koroti, rekao bih, gosti teško padnu.
- ADMET Mrtvi su mrtvi, i šta se tu može. Izvolite — moja palača! 575
- HERAKLO Kako ću na ručak usred karmina?
- ADMET Odvest ću vas u poseban apartman za goste.
- HERAKLO Pusti me da idem — i kao da jesam.
- ADMET Nema šanse da drugom odete.
- Ti! Vodi gospodina — apartman mu 580
- otvori, i reci u kuhinji
- da se nađe sve što treba;
- vrata na dvorište zatvorite dobro;
- gost koji ruča ne treba slušati
- kukanje. Da mu apetit ne kvari. 585
- KOR Što činite? Usred takve tragedije?
- Admete, vi ufate se goste primati?
- Jeste li pri sebi?
- ADMET Da — a kad bih iz kuće, iz grada 590
- otjerao svoga gosta,
- bi l' me tada više hvalio?
- Bogme ne bi — jer to neće nesreću mi
- smanjiti, al bih manje gostoljubiv
- pokazao se ja.
- Vrh svih zala tad bi došlo zlo još jedno, 595
- za moju bi kuću rekli da se u njoj gost ne voli;
- a Heraklo, on je meni najbolji domaćin
- kada god se usred sušnog Arga pojavim.
- KOR Što ste onda tajili udes što se dogodi, 600
- ako Heraklo je s vama dobar kao što ste rekli?
- ADMET Ne bi htio ni pod razno ući u kuću
- da je moje patnje sazna.
- Nekom će se, svjestan sam, to što radim činit glupo,
- pohvalit me neće; ali moja kuća ne zna
- gosta odbit ni gosta uvrijedit. 605
- KOR O dome gostiju mnogih, čovjeka široke ruke,
- tebe i Apolon lično, božanstvo gitara što bruje,
- počasti posjetom svojim.

On se privolio biti pastirom
u kućanstvu ovoga doma, 610
na strmimi klisurami
sopilaše kravami
pastijerske svadbene.
Zbog pjesama veselo su prilazili pašnjaku
risovi pjegavi, planinski lavovi, cijela četa oker boje; 615
zaplesalo oko tvoje gitare,
Apolone Febe, lane šarena krzna
između visokih smreka
guste šume izlazeći
nožicama prebirući 620
u ekstazi zbog te svirke.
Zato sada silna stada
pasu na imanju gdje kraj
Bebij vode ubave Admet stanuje.
Granice oranicama, žitnim poljima, 625
oko magle sred koje se sunce u garažu spušta,
sve do neba moloskoga —
sve povlači on;
na obali Egejskoga mora,
u kraju što luke nema, 630
on Pelijskim gorjem vlada.
Danas pak je otvorio
kuću svoju, gosta prima,
suznijeh trepavicah,
plaćuć dragom za suprugom 635
ovdje netom preminulom;
je l' pristojnost pregazila stid?
Esencija mudrosti
prebiva u eliti
naše zajednice. Kapu dolje; 640
u mojoj duši čvrsta je vjera
da savjestan čovjek dobro će proći.
ADMET Ljubazni skupe građana Fere,
umrlo tijelo, opremljeno svime,
evo sada sluge nose na ramenah 645
grobu i lomači;
vi umrlu, kako red je,

KOR	pozdravite dok izlazi na posljednji put. A evo i vašeg oca vidim, starom nogom stupa, i sluge na rukama nose	650
FERET	nakit za suprugu vašu, darove za donji svijet. Stižem dijeleći tvoje boli, sine; valjanu si i poštenu — tko da kaže išta protiv? — izgubio suprugu; ali treba stisnut zube, makar zubi škripali.	655
	Primi ovaj nakit, i pod zemlju neka ide. Ostatke joj treba štovat, jer za tvoj je život, sinko, umrla, dala meni ne izgubit dijete, ne ginut bez tebe u starosti mučnoj.	660
	Alkestida kvalitetu diže cijelom ženskom rodu, plemenitim činom svojim. O, spasiteljice Admeta, o, uspraviteljice posrnulih nas, sretno! — u Hadovu domu bilo ti dobro. Priznajem: samo takvi	665
ADMET	brakovi ljudima hasne. Inače nemaš se čemu ženiti. Nisi na moj poziv pristupio ovom grobu, i ne bih ugodnom mogao smatrati tvoju prisutnost. Tvoj nakit ona nikada ponijeti neće, i ništa joj tvojega ne treba dok liježe u grob.	670
	Sućut je trebala kad sam umirao <i>ja</i> , a ti si okrenuo leđa, i dao si da umre drugi — mlado umjesto starog. I nad njom ćeš mrtvom još plakati? Nisi li bio dokazani otac ovoga moga tijela?	675
	I nije li ona što me, kako tvrdi, rodila, ona takozvana majka — nije li rodila ovo tijelo? Jesam li robovske krvi, na prsa supruge tvoje podmetnut tajno? Stavljen na kušnju, pokazao si tko si, i ne smatram sebe djetetom tvojim.	680
	Na časnu riječ, u kukavičluku sve si nadmašio. Čovjek tvoje dobi — na koncu života — a nisi htio, nis' se usudio umrijeti za svoga sina. Na nju ste svalili to, na ženu tuđe krvi, na onu koju bih jednu,	685
	pravo govoreći, mogao i morao zvati i ocem i majkom.	

A zbilja bi se ti junakom pokazao bio
 umrijevši za svoga sina. I ovako
 i onako pri kraju je rok trajanja tvoga.
 Ostatak *svojeg* životnog vijeka i ona i ja bismo prošli 690
 zajedno; ne bih, ostavši sam, jecao u svome zlu.
 Ovdje me reži nije li sve što sretnom čovjeku treba
 tebi u naručje palo. U mladosti vlast si stekao,
 mene si imao sina, nasljednika ovijeh dvora,
 da ne moraš, bez djece umirući, 695
 drugima pustiti sirotu državu da je pelješe.
 Svakako ne možeš reći da si ruke digao
 od sina koji te nije poštivao. A sve to
 meni ste vratili, ti i mati, ovako!
 Zato ne gubi vrijeme, brzo pravi još djece, 700
 da te u starosti paze, da te, kad umreš,
 u pokrov umotaju, polože u grob,
 jer ova te ruka pokopati neće;
 za tebe mrtav sam. Ako sam našao
 spas u drugome, ako zbog drugog dišem, 705
 drugom ću biti i dijete i zaklon u starosti.
 Foliraju starci kad mole za smrt,
 kad psuju starost i življenje dugo;
 nek se smrt pojavi, i nitko ne želi
 umrijeti. Više im nije starost teška. 710

KOR Stanite; dosta je ova nesreća ovdje;
 sine, ne muči srce svog oca.

FERET Sine, na koga se brecaš — na roba,
 na pašče na sajmu kupljeno?
 Ne znaš li da sam Tesalac, Tesalca 715
 oca punopravan sin, da sam slobodan čovjek?
 Previše sebi dopuštaš, momče, i nećeš tek tako
 proći kad si me zasuo paljbom takvih riječi.
 Jesam te za gospodara kuće othranio,
 al nisam obvezan umrijeti za te. 720
 Nije zakon mojih otaca da očevi
 umiru umjesto djece. Nigdje u Grčkoj tog nema.
 Ti si se rodio za sebe sama, u dobru i zlu;
 sve što si od mene trebao dobiti, imaš.
 Mnogima vladaš, mnogo ćeš još teritorija 725

	naslijediti; tako sam i ja od svoga naslijedio oca. I u čem je, onda, nepravda? Što ti uskraćujem? Ne umiri za ovog ovdje — ni ja za tebe neću. Drag ti je život; misliš da ocu ti nije drag? Čovječe, dugo je vrijeme tamo dolje, a život je kratak, al ipak sladak.	730
	Ti si si, recimo, ne trepnuvši sredio od smrti poštedu, živ si i mimo dosuđenog roka — jer si Alkestidu ubio; i onda moj kukavičluk spominješ, bijedo. Žena te prešišala, žena je umrla umjesto tebe, silnoga frajera. Pravu si smislio shemu kako da nikad ne umreš: svaki ćeš put nagovoriti aktualnu gospođu da odapne umjesto tebe! I onda ćeš još psovati bližnje koji nisu na to bili spremni — a sam si đubre! Šuti; ako voliš vlastiti život, smatraj da i svi drugi vole svoj; i ako nam budeš govorio ružno, mnogo tog ružnog ćeš čuti — i ne bez osnova.	735 740
KOR	Previše teških riječi je palo, kao i maločas; nemojte, štovani starče, zločesti bit prema sinu.	745
ADMET	Govori; ja sam rekao svoje. No, ako te boli slušati istinu, nisi se trebao o mene ogriješiti.	
FERET	Da sam za tebe umro, više bih griješio.	
ADMET	Znači — isto je umre li mlad ili star?	
FERET	Svoj život dugujemo jednoj duši, a ne dvjema.	750
ADMET	Bogme, ti bi živio duže od Zeusa, je li?	
FERET	Roditelje psuješ, koji ti nikakvu ne čine nepravdu.	
ADMET	Dug ti se život, primjećujem, mili.	
FERET	Ne pokapaš li to ti nekoga umjesto sebe?	
ADMET	To je svjedočanstvo, o crna dušo, kukavičluka tvoga!	755
FERET	No nije umrla za me; to ne možeš reći.	
ADMET	Aaaj! Samo da dođeš od mene moliti nešto!	
FERET	Rezerviraj odmah više udavača, da bi ih umrlo više.	
ADMET	Na tvoju glavu ta sramota; <i>ti</i> nisi umrijeti htio.	760
FERET	Slatko je gledati, slatko je disati, je li?	
ADMET	Sramotno je tvoje lijepljenje za život, i nije nimalo muško.	
FERET	Rugaš se, ali ta na tvojim rukama nije u starosti umrla.	

ADMET	Al ti ćeš, kad umreš, bez časti umrijeti.	
FERET	Što me se tiče loš glas ako sam mrtav?	765
ADMET	Ajme, ajme! Starost — pa to je čista besramnost!	
FERET	Ova ovdje nije bila besramna — nego bedasta.	
ADMET	Odlazi — pusti da sahranim ovog mrtvaca.	
FERET	Odlazim; sahranit ćeš je ti, njezin ubojica, i još ćeš platiti njezinu rodu; inače Alkest muško nije, ako ne osveti krv svoje sestre.	770
ADMET	K vrugu i ti i ona što s tobom živi, oba bez djece uz živa sina. Pravo vam budi, starite dalje. S čovjekom ovim više se nemojte naći pod istim krovom; da se oglasom treba odreći tvoga ognjišta, ja bih ga se odrekao. A mi — jer zlo na plećima nositi treba — pođimo. Mrtvo tijelo vatri predajmo.	775
KOR	Jao! Jao! Divno hrabra, uzorita, najbolja, ostaj zdravo; primili te naklono u vječnome mraku Had i Hermo. Ako tamo bolje ide dobrima, neka tebi dobro bude, posjeli te uz Hadovu nevjestu!	780
SLUGA	Znam ih već mnogo, iz raznih zemalja, goste koji dolaze Admetu u dvore. Mnogima sam servirao; al od ovog gosta gorega još nisam dočekao. Prvo: vidio je da je gazda u žalosti, ali je ušao, al se usudio prekoračiti prag. Onda: nimalo skromno nije primio što se nudilo — mada zna za nesreću — nego, ako nešto nismo iznijeli, i to bi naručio. U rukama pehar od lovor-drveta, crno pije, vode ne dolijeva, dok ga nije vrućina od vina uhvatila okolo-naokolo; na glavi je vijenac naherio, falš zareve — melodije dvije čuješ; Heraklo u pjesmu, briga njega	785 790 795 800

za nesreću Admetove kuće,
 a domaći mi smo naricali
 za gospođom, ali suzne oči 805
 pokazali gostu nismo. Tako nam je naredio Admet.
 I tako ja sad u kući oko gosta konobarim,
 tog mangupa, lopova i razbojnika,
 a iz kuće ode gospođa, nismo je ispratili,
 niti za njom ruke pružili, oplakujuć svoju 810
 Alkestidu. A meni i svoj čeljadi
 bila je — majka! Od tisuću zla nas spasila,
 stišavajuć gazdine napade bijesa;
 i zar onda nemam pravo
 mrzeć gosta u nevrjeme pristigloga? 815
 HERAKLO Ej, ti! Čemu faca, čemu brige?
 Ne valja ti mrka čela posluživat
 gosta; dočekaj ga veselo i vedro.
 Pred tobom je gazdin drugar,
 a ti mrzovoljno, a ti namršteno 820
 dvoriš — sav u brizi zbog tuđih problema.
 'Odi vamo, da ti bata mudrost kaže:
 kako ti je to u stvari na tom svijetu, znaš li?
 Reko bih da ne — pa i otkud? Ali pazi što ću reći:
 svatko tko se rodi, taj umrijeti mora, 825
 a nijedno smrtno biće pojma nema,
 kada dođe sutra, hoće l' biti na popisu živih.
 Kuda vodi put slučaja, to je nepoznanica,
 i ne da se naučiti ni na foru dići.
 Eto, to si čuo, od face naučio, 830
 zato — smajl! I cugaj! Kao život svoj računaj
 ovo što je danas ovdje — ostalo je puki slučaj.
 Časti, slavi najslađe od svih božanstava —
 seks-bombu Afroditu; ona ti je uvijek spremna.
 Drugo sve pusti, daj budi pametan — 835
 ukoliko smatraš da sam u pravu;
 a reko bih da je tako. A? Nećeš li se otarasit
 viška žalosti, sa mnom popiti?
 Pouzdan izvor kaže da iz depresije
 sigurno izvlači zvuk vina u čaši. 840
 Prolazan biti znači i misliti prolazne stvari,

- jer ozbiljnim mrgudima, svima koliko ih ima,
ako mene pitate, život nije život — nego nesreća.
- SLUGA To znamo; al sad smo u stanju
kom ples i smijeh ne pristoje. 845
- HERAKLO Pa tuđa je žena ta pokojnica; ne tuguj
previše; ovoj su kući gospodari živi.
- SLUGA Što “živi” — zar ne znaš za nesreću našu?
- HERAKLO Da mi ne bi gazda tvoj možda nešto skrivao?
- SLUGA Previše je, previše gostoljubiv on. 850
- HERAKLO A šta? Da me ne ugosti radi tuđe žene?
- SLUGA Da, tuđa je bila, itekako tuđa — i previše tuđa.
- HERAKLO Ima li tu nešto za što meni nije rekao?
- SLUGA Idite, uživajte! Mi dijelimo gospodara bol.
- HERAKLO Tako ne zvuči priča o tuđemu jadu. 855
- SLUGA Inače ne bi boljelo tako gledati kako bećarite.
- HERAKLO Zar me moj domaćin u nešto gadno uvalio?
- SLUGA U krivi si čas zatražio smještaj! Mi smo u žalosti —³
vidite crnu nošnju, i odrezanu kosu.
- HERAKLO Tko je umro? Zar netko od djece, il otac stari? 860
- SLUGA Admetova žena je umrla, poštovani goste.
- HERAKLO A? Pa što ste me onda primili?
- SLUGA Stid ga bilo da te ova kuća odbije.
- HERAKLO Nesretni čovječe, bez kakve si žene ostao!
- SLUGA Poginusmo svi, a ne samo ona. 865
- HERAKLO Ma skužio sam ja i u oku suzu,
i kosu odrezanu, i facu; al sam mu
vjerovo kad mi je reko da tuđe
je truplo koje polažu u grob.
Protiv volje sam prag prekoračio, 870
u čašu zavirio u gostoljubivom domu
u takvom stanju. Ovdje tulum,
vijenci na glavi — a ti ništa,
a takvo je zlo kuću zadesilo?
A gdje je sahrana? Gdje ću ga naći? 875
- HERAKLO Kraj glavne ceste za Larisu
iz predgrađa vidjet ćeš mramornu grobnicu.
- HERAKLO O srce! O ruko! Prošli ste mnogo,

³Ova i Heraklova replika isključene su iz kritičkog izdanja

	pokažite sada kakvog je sina	
	Zeusu dala Alkmena, Elektrionova kći!	880
	Valja mi spasit netom preminulu	
	ženu i vratiti ovome svijetu	
	Alkestidu — za ljubav Admetu.	
	Otići ću crnome knezu mrtvaca,	
	Smrti. Prišuljat se — sigurno ću ga naći	885
	gdje pije blizu ponuda na grobu.	
	I kada na njega skočim iz zasjede,	
	kada ga zgrabim, u zahvat ga stisnem,	
	nema tog tko će ga izvući — rebra će pucati —	
	dok mi ne preda tu ženu.	890
	A ako ovaj ne uspije lov, ne dođe li	
	Smrt po krvavu žrtvenu kašu, sići ću dolje	
	Perzefoni i njenom šefu, u dvore bez sunca,	
	i dat ću im ponudu koju neće moć odbit.	
	Garantiram da ću Alkestidu dovest ovamo,	895
	u zagrljaj svome domaćinu,	
	koji me primio, nije me odbio,	
	mada ga tištala nesreća teška.	
	To je zatajio — plemenit do srži — iz obzira prema meni!	
	Koji Tesalac može biti od Admeta gostoljubiviji,	900
	koji od svih Grka Helade? I zato, majke mi, neće morat govorit	
	da je ugostio dripca, on, plemenita narav.	
ADMET	Aoh, mrski prilazu,	
	mrski prizor kuće bez nje,	
	jao meni joj. Aj-jaj-jaj-jaj-jaj.	905
	Kamo? Kuda? Što da kažem? A što ne?	
	Kako da me vrag odnese?	
	Pod zlosretnom zvijezdom rodila me mati.	
	Mrtvima zavidim, i za njima patim,	
	u njihovu svijetu stanovati žudim.	910
	Više mene ne vesele sunčeve zrake,	
	niti hodanje zemljom;	
	takav polog od mene je uzeo	
	smrtonosac, i Hadu ga predao.	
KOR	Dalje, dalje; pod krov stupi!	915
ADMET	Ajme meni!	
KOR	Što ti se dogodilo, jauk je zaslužilo.	

ADMET	Ajaj jaj!	
KOR	Sada si u teškom stanju, shvaćam te.	
ADMET	A-a-a!	920
KOR	Onoj dolje nećeš ništa pomoć.	
ADMET	Jao mene! Jao mene!	
KOR	Nikad više ne vidjeti lice žene voljene pred sobom — to boli.	
ADMET	Sjetio si me na ono što razdire srce; što je za muškarca gore nego vjernu ženu gubit? O, da nikad nisam nju oženio, s njom u ovoj kući živio! Zavidim i samcima i onima bez djece svima. Jedan život da te boli, dovoljno je patnje.	925
	A stradanje djece, a još bračni krevet smrću opustošen — nepodnošljivo! A moglo se i bez djece i bez žene život provesti.	930
KOR	Sudbina je, sudbina, nema mimo nje.	
ADMET	Ajme meni!	
KOR	Ali bezgraničnoj boli ti se predaješ.	
ADMET	Ajaj jaj!	940
KOR	Teško je to nosit, al svejedno...	
ADMET	A-a-a!	
KOR	izdrži; nisi prvi izgubio...	
ADMET	Jao mene! Jao mene!	
KOR	ženu; svakog živog stisne neka nesreća.	
ADMET	O velika boli, jade zbog mrtvih pod zemljom! Zašto mi niste dali da u grob se bacim, u jamu, u raku, da ondje s njome, sa najboljom mojom, u smrti legnem? Umjesto jedne duše, Had bi sad imao dvije, najvjernije koje postoje; zajedno bi dvoje preplovilo podzemne vode.	945
KOR	Bio je jedan u rodu mome, kome je dečko, zjenica oka, u kući umro.	950

	Jedini sin — pa ipak	955
	zlo je on nosio s mjerom, mada bez potomka osta, već spreman za kose sijede, već poodmakle dobi.	
ADMET	O, kućo stara, kako da uđem? Kako da u tebi živim, sada kad se	960
	okrenula sreća? Ajme! Koliko je prošlo otkad sam, praćen svadbenom bakljom i pjesmom, unutra kročio držeći ruku ljubljene žene, a za nama svatovi uz čestitke oboma	965
	što smo se — iz dobrih familija, podjednako ugledni — brakom združili. A sada — plač, suprotiva svadbi, suprotiva bijelom — crnina	970
	unutra prati u pustoš kreveta bračnog.	
KOR	Usred životne sreće te zateče ova bol, nenavikloga na zlo.	975
	Ali si spasio život i žitak. Umrta žena, svršena veza. Što je u tome novo? Mnogima već je otela	980
	suprugu smrt.	
ADMET	Predragi, ženin udes smatram sretnijim od svojega, makar se tako ne činilo. Nje se nikakva bol više dotaći neće, njezine muke su prestale. Blagoslovljeno.	985
	A ja — ja koji nisam trebao ostati živ — izbjegavši suđeno, batrgam se kroz žalosno postojanje. Sad mi je jasno. Kako da izdržim ulazak u ovu kuću? Koga da pozdravim? Tko će pozdraviti mene	990
	da povratak kući donese radost? Kamo da gledam? Pustinja usred doma izbacit će me van, kad njezin ležaj prazan ugledam	

i stolce na kojima je sjedila. U sobama
 prljave podove. A djeca mi oko nogu 995
 plaću mater pokojnu. Posluga tuguje
 za gospodaricom. Kakav gubitak za kuću!
 Takvo nam je doma stanje. A izvana, a izvana
 mene će progoniti tesalska vjenčanja!
 Javna mjesta puna žena! 1000
 Ja podnijeti neću moći
 pogled na vršnjakinje moje supruge.
 Neprijatelj svaki, videći me takva, ovako će reći:
 “Vid’ ga živa, sram ga bilo, umrijet mu se nije dalo,
 već je u zamjenu poslao nju koju je oženio, 1005
 kukavički izbjegao onaj svijet — i još misli da je muško?
 Pun bijesa na roditelje, a sam nije htio
 umrijeti.” Tako će me častiti zlonamjerni.
 Što mi onda, prijatelji, vrijedi život,
 kad sam na zlu glasu, kad sam u zlu stanju? 1010

KOR
 Prođoh znanost i umjetnost,
 prođoh svemir, i dotakoh
 razna znanja;
 ništa jače od Nužnosti,
 božice Ananke, 1015
 ja ne nađoh — ni eliksir
 s tračkih ploča, gdje
 riječi Orfejeve
 stoje zapisane; ni ijedan onaj lijek
 što Apolon daje 1020
 Asklepijevu rodu
 čovječanstvu protuotrov
 za bezbrojne boli.
 Ananke je jedina kojoj pred oltare,
 pred kipove ne može se 1025
 doći, ona ne mari za žrtve.
 Nemoj mi se, gospo,
 ukazati silnijom
 no što si se dosad ukazivala.
 Pa i Zeus što odobri 1030
 ne može bez tebe svršit.
 Čak i čelik s Crnog mora

svojom silom svijaš.
Tvoja volja nepokole-
bljiva ni za što ne mari. 1035
I tebe je okovom od kog nema spasa
božica pritegla. Hrabro. Plač ti neće dovesti
one odozdo ovamo gore.
I sinove bogova proguta mrak,
odnese smrt. 1040
Mila je bila dok s nama je bila,
mila će biti još i u smrti.
Najplemenitiju od sviju žena
bračnom si svezom dobio.
Nek se ne zaboravi 1045
tvoje žene grob. Poput hrama, crkve božje
neka bude štovan, hodočasnicima cilj.
Putovanje prekinut će
mnogi, da bi mogli reći:
“To je ona što je onda 1050
umrla za muža,
sad blažena i svetica.
Zdravo, o, božanska gospo, podaj i nama blagoslov.”
Takve će joj molitve upravljati.
— Hej! Pa to se sin Alkmenin, 1055
čini mi se, Admete, kući vašoj bliži.
HERAKLO Dragome čovjeku treba pošteno priznati,
Admete moj, a ne u jetrima žuč gomilati
múćeći. Mislio sam da sam vrijedan
proći prijateljstva test 1060
kad se nađem blizu tvoje nesreće.
A ti nisi rekao da je smrtni slučaj
tvoja žena. “Dobrodošo, goste, u kuću!”
kao da je umro tko zna tko!
Ja za stol, čašu u ruke, 1065
svakome bogu ponaosob nazdravljam — sred nesreće tvojega do-
ma.
I to ti zamjeram, zamjeram, što si mi
to priredio. Al neću da te sred tisuću zala
još i to boli. No zbog čega ono se
vratih još jednom, sad ću ti reći: 1070

uzmi ti lijepo ovu ovdje, pričuvaj je za me,
dok opet ne dođem goneći one
konjine tračke, kad sredim onog diktatora.
A ako se desi što ne bi trebalo — ja bih se svakako
vrlo rado vratio — tu ženu ti dajem, nek služi 1075
u tebe u kući. Dobro sam se oznojio
da do nje dođem. Sreo sam neke,
organizirali su svjetsko prvenstvo,
izazov svakom atletu.
Odande tu curu vodim, iz nagradnog fonda; 1080
u lakoj atletici konje su dijelili,
u disciplinama težim — boksu i rvanju —
stada goveda; a ona je — posebna nagrada.
Kad sam se već tamo našao, sramota je bilo
propustiti takav zgoditak. 1085
Nego, kao što rekoh, ti mi curu zbrini.
Nije ukradena, pošteno je osvojena;
jednom ćeš me možda i ti zbog tog pohvaliti.
ADMET Časne mi riječi, nisam htio vrijeđati
krijući udes svoje nesretne žene;
ali bi bila bol povrh boli 1090
da ići ste morali drugom domaćinu.
Dosta mi je bilo već i privatnoga plača.
A ženu, ako je moguće, molim vas, štovani,
neka pričuva drugi Tesalac, netko kome se nije
dogodilo što se dogodilo meni. U Ferama 1095
mnogi će vas rado primiti; na moju me nesreću,
molim, ne sjećajte. Ne bih mogao,
nju u kući gledajući,
ne proplakati. Već bolujem; nemojte
novu bolest donositi; dosta me nesreće tišti. 1100
Uostalom, gdje bi se smjestila u kući mlada žena?
Jer da je mlada vidi se to po odjeći, nakitu.
Da živi pod istim krovom s muškarcima?
Kako da bude na miru kraj momaka?
Mladost, gospodine Heraklo, 1105
zauzdati nije lako. To govorim u vašem
interesu. Ili, da je smjestim u ložnicu
pokojničinu? Da je pustim u krevet Alkestidin?

- Dvostruke bojim se osude. One javnoga mnijenja
 — predbacit će mi netko da sam svoju 1110
 spasiteljicu izdao, s drugom mladom u krevet uskočio —
 ali i osude pokojničine — koja zaslužuje samo strahopoštovanje.
 Tu valja biti vrlo oprezan. Međutim, gospođo,
 tko bili da bili, Alkestidi ste jednaki
 figurom i rastom, znajte; i tijelom joj sličite. 1115
 Jao mene. Vodite, tako vam bogova,
 tu ženu meni s očiju, ne ubijte mene ubijenog!
 Čini mi se — dok gledam nju — da vidim ženu
 svoju; u srcu bura, iz očiju voda
 izbija; bijedna li mene, 1120
 evo gdje kušam gorčinu nedavne boli.
- KOR Priznajem, ne bih sudbinu mogao hvaliti;
 pa ipak treba, što bilo da bilo,
 izdržati ono što pošalje bog.
- HERAKLO E, da sam imo toliko snage da tvoju ženu
 u ovaj svijet iz podzemnih dvora 1125
 vratim, da tebi tu uslugu učinim!
- ADMET Jasno vidim vašu vruću želju. Ali čemu?
 Mrtvi se vratiti ne mogu.
- HERAKLO Samo ne pretjeruj, stari, neg trpi kako se spada.
- ADMET Kad boli, lakše je svjetovat nego li junački trpjet.
- HERAKLO Kako ćeš s mrtve točke budeš li kukao vječno? 1130
- ADMET Shvaćam to i sam — al goni me neka žudnja za time.
- HERAKLO Žudjeti za mrtvacem. To i nije nego za plakati.
- ADMET To me uništilo još i više nego mogu reći.
- HERAKLO Bila je super žena, priznat se mora.
- ADMET Toliko da njenom mužu živjeti više nije fora. 1135
- HERAKLO To će srediti vrijeme. Zasad je zlo još mlado.
- ADMET Vrijeme? Da — ako vrijeme znači smrt, onda vrlo rado.
- HERAKLO Žalost će otjerat nova žena, nov brak.
- ADMET Šutite! Što to govorite! Nisam to čeko od vas!
- HERAKLO Nego šta? Nećeš više? Krevet će udovac ostat? 1140
- ADMET Ne postoji takva koja će s ovim čovjekom zajedno lijekat.
- HERAKLO Misliš da će to pokojnici nešto koristit?
- ADMET Ma gdje bila, treba je slaviti i častiti.
- HERAKLO Svaka čast, svaka čast. Ali proglasit će te luđakom.

ADMET	Ovoga čovjeka nikada više mladoženjom zvati nećeš. ⁴	1145
HERAKLO	Čestitam onda, jer ženi si vjeran.	
ADMET	Umro bih kad bih je izdao, mada je više nema.	
HERAKLO	Ajde, primi ovu malu u svoj plemeniti dom!	
ADMET	Ne — ja te zaklinjem tvojim rodom, Zeusom!	
HERAKLO	Ali pogriješio bi da to ne napraviš.	1150
ADMET	A ako napraviš, onda tek zažališ.	
HERAKLO	Ma daj; usluga bi se lako mogla isplatit.	
ADMET	Ajme!	
	Da je bar niste osvojili na tom prvenstvu!	
HERAKLO	Al dok pobjeđujem ja, i ti pobjeđuješ sa mnom.	1155
ADMET	Lijepo rečeno; a žena nek ide s mirom.	
HERAKLO	Otići će ako treba; ti prvo vidi jel treba.	
ADMET	Treba. Nemojte, molim, da budem uzrok vašega gnjeva.	
HERAKLO	I ja nešto znam zbog čeg inzistiram.	
ADMET	Nek vam bude. Al znajte, ja ne odobravam!	1160
HERAKLO	Ma još ćeš nas ti i hvalit, samo daj pristani.	
ADMET	Vodite je, kada već mora ostati ovdje u kući.	
HERAKLO	Hm. . . ja ne bih tu damu prepustio posluži.	
ADMET	Onda je uvedite sami, lijepo molim.	
HERAKLO	Ja ću lijepo nju tebi u ruke dati.	1165
ADMET	Neću je ni taknuti; nek izvoli sama hodati.	
HERAKLO	Samo tvojoj desnici vjerujem.	
ADMET	Štovani, silite me da činim ono što ne smijem.	
HERAKLO	Hrabro ispruži ruku i dotakni curu.	
ADMET	Pružam je, evo — kao da diram Meduzi Gorgoni frizuru.	1170
HERAKLO	Jel' držiš?	
ADMET	Evo, evo.	
HERAKLO	Sada je čuvaj, i jednom ćeš reći da Zeusov sin je pristojan gost. Pogledaj — jel ti se čini da slič tvojoj ženi? Pusti žalost, uživaj!	
ADMET	Nebesa — što — ovo je nevjerojatno čudo! Gledam li zbilja svoju Alkestidu? Ili me hvata delirij, djelo nekoga zlobnoga boga?	1175
HERAKLO	Jok — evo gledaš svoju zakonitu.	
ADMET	Pazite — da nije to neka prikaza s onoga svijeta?	

⁴Ova i Heraklova replika isključene su iz kritičkog izdanja

- HERAKLO Tvoj dragi gost nipošto nije spiritistički medij. 1180
- ADMET Ali — zar gledam suprugu svoju, koju sam bio sahranio?
- HERAKLO Apsolutno. Doduše, ništa me ne čudi što ne vjeruješ vlastitoj sreći.
- ADMET Bih li je dotaknuo? Bih li joj se obratio?
- HERAKLO Samo naprijed. Tu ti je sve što si htio.
- ADMET O, najdraže moje oči i lik, 1185
tu ste — van svake nade —
a ja sam mislio, nikada više!
- HERAKLO Evo, evo; ne bilo uroka.
- ADMET O, vrli sine svesilnog Zeusa, 1190
sreća vas pratila, otac vas čuvao,
sve ste moje nanovo rodili.
Kako ste je samo izveli odozdo na ovaj svijet?
- HERAKLO Zametnuvši boj sa knezom demonu.
- ADMET Da l' dobro čujem? Gdje se održao okršaj taj?
- HERAKLO Kraj samoga groba, iz zasjede, Smrt sam zgrabio. 1195
- ADMET A zašto Alkestida stoji i šuti?
- HERAKLO Još nije pravo da njezine pozdrave 1200
čuješ. Ne prije no ritual otkupi nju
od bogova onoga svijeta,
ne prije no treća osvane zora.
Al samo je unutra vodi; i nadalje
pravedan budi, Admete, poštuj goste,
i doviđenja. Zadatak me čeka,
za Euristeja, Stenelu sina. Oдох u akciju.
- ADMET Ostanite kod nas, podijelite ognjište s nama. 1205
- HERAKLO Drugi put — sad se požuriti moram.
- ADMET Sreća vas pratila, natrag vas dovelo!
Svim građanima i dužnosnicima svima
nalažem: svi u pjesmu i ples zbog sretnog svršetka,
na oltar molitve, na oltar volove, jer evo pretvorbe, 1210
života boljeg od predašnjeg. Sreću zanijekati neću.
- KOR Mnogo lica imaju božanstva,
mnoga iznenađenja stižu od bogova:
što se čeka, tog ne bude,
što ne sanjaš — tome bog pronađe načina. 1215
Tako vam je bilo to.